

SS Springfontein. Bouwjaar 1921, 129,1 meter lang, 11,5 knoop. Het was het laatste schip van Slauerhoff. De Springfontein werd in 1941 door brand verwoest en in Sierra Leone op een bank gezet. (Aquarel Martin Heere)

Slauerhoff in Afrika

In het verleden heeft *De Blauwe Wimpel*, het door Anthony van Kampen opgerichte blad voor 'scheepvaart en scheepbouw in de lage landen', meer dan eens aandacht besteed aan het varende leven van Jan Slauerhoff. Van Kampen zelf deed in een artikel ('Slauerhoff's conditestaat als zeeman') eens moeite om het beeld van Slauerhoff als een mensvijandige cynicus te corrigeren; dat beeld strookte helemaal niet met de vele positieve herinneringen van zeelui met wie de scheepsarts de oceanen had bevaren! Zij vonden hem juist een 'geschikte snuiter'.

Onlangs stond het blad stil bij de laatste scheepsreis van Slauerhoff. In mei 1935, ruim een jaar voor zijn dood, betrof hij de doktershut op het s.s. 'Springfontein' van de Verenigde Nederlandsche Scheepvaartmaatschappij. Dit in Glasgow gebouwde vrachtschip met accommodatie voor 39 passagiers, zou in 1941 door brand worden verwoest.

Al jaren heb ik vanaf mijn bureaustoel zicht op een kleurige aquarel van Martin Heere, waarop de 'Springfontein' in volle glorie staat afgebeeld. In 1989 vond in een maritieme galerie op Terschelling een expositie plaats van de doeken die Heere van alle schepen waarop Slauerhoff diende, had gemaakt. Je zag er de 'koelieboten' van de Java-China-Japan Lijn, de witte cruiseschepen waarmee hij naar Zuid-Amerika en Noord-Europa was gevaren en de donkere schepen van de Holland Afrika Lijn. Voor nog geen duizend gulden mocht ik mij de eigenaar noe-

men van de genoemde aquarel. De schepen, en het verhaal erachter, staan afgebeeld in een speciaal boek, 'Zoeroep', dat alleen nog in antiquariaten te vinden is.

In de galerie viel ook een goed gelijkende pop van de scheepsdokter te bewonderen. Die werd prompt naar Vlieland verscheept door wereldzeiler Ton Pronker, tevens achterneef van Slauerhoff. Op de zolder van het plaatselijke cultuurhistorische museum heeft de pop een onderkomen gekregen.

Pronker tekent ook voor het verhaal in *De Blauwe Wimpel*. Door een gelukkig toeval wist hij op een rommelmarkt de hand te leggen op een fotoalbum waarin passagiers de reis met de 'Springfontein' langs de Oost-Afrikaanse kust in beeld hebben gebracht. En wel de reis uit 1935, toen scheepsarts Slauerhoff de ziekste man aan boord was. Een kiekje toont hem in een wit tropenpak bij een rij kanonnen op het Portugese fort in Mozambique. We zien verder opnamen van Arabische zeilschepen, havensteden en inheemse tafereeltjes. Sommige foto's, zoals die van een Brits oorlogsschip, hebben hun sporen nagelaten in de gedichten die Slauerhoff ook op deze reis bleef schrijven. Wie het album naast de beschrijving in Wim Hazou's Slauerhoff-biografie legt, beschikt over een geïllustreerd reisverslag.

Pronker vermoedt dat het album eigendom is geweest van de familie Harte van Tecklenburg. Na een autotocht door zuidelijk Afrika scheepte het avontuurlijke echtpaar zich in Beira in, waar zij

met de beroemde schrijvende scheepsarts kennismaakten.

In Zuid-Afrika werd Slauerhoff met veel eerbetoon ontvangen. Hij hield er een paar lezingen en sprak met kunstbroeders. Hij werd zelfs geïnterviewd door *Die Burger*. Die beschreef hem als een man met een 'angename gesig, een gulle en tegelykertyd ontevrede mond'. 'Ek hou van die see' en 'Ek skryf nie om die tyd te verdryf nie', laat de krant hem nog zeggen.

In zijn biografie noemt Hazou de reis om Afrika een 'strafexpeditie'. Als het aan Slauerhoff had gelegen, was hij weer dokter geworden op een schip naar Midden-Amerika. Want in Costa Rica was hij verliefd geworden op de schone boekverkoopster Caridad Rodriguez. Maar kennelijk hadden zijn superieuren hun buik vol van zijn amoreuze escapades en stuurden hem naar het zwarte continent in de hoop dat daar minder verleidingen op de loer zouden liggen.

Ook zijn vriend, de diplomaat F.C. Terborgh, zag niets in Costa Rica. 'Wat rommel en wat bergen', schreef hij in een brief. 'Kom, kom; je zou er met al je lieflijke en toeschietelijke vrouwen binnen zes maanden tot aan je nek toe in het morele moeras zitten.'

Die morele ellende bleef hem op de 'Springfontein' in ieder geval bespaard. De zwartwaterkoorts, die hij in de lamme Afrikaanse hitte opliep, zette samen met andere kwalen spoedig een punt achter Slauerhoffs maritieme en erotische plannenmakerij.